OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ **Muistio** **Liite 1**
Hallitusneuvos 10.6.2021
Kirsti Kotaniemi

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VAPAASTA SIVISTYSTYÖSTÄ ANNETUN ASETUKSEN 1 JA 2 §:N VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta

Toimenpiteet koronavirusepidemian vuoksi 2020

Valtioneuvosto totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 16.3.2020, että Suomessa vallitsee COVID-19 -epidemian (jäljempänä koronavirusepidemia) vuoksi valmiuslain 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot. Valtioneuvosto antoi keväällä 2020 useita valmiuslain (1552/2011) nojalla käyttöönottoasetuksia ja soveltamisasetuksia koronavirusepidemian etenemisen hidastamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sen hallinnonalan virastot, laitokset ja muut toimijat pyrkivät toimillaan ehkäisemään koronavirusepidemian leviämistä ja lieventämään siitä koituvia haittoja.

Aluehallintovirastot antoivat 17.3.2020 tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n nojalla päätökset, joiden mukaan koulujen, oppilaitosten, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen tilat suljettiin osittain tai kokonaan. Päätökset olivat voimassa 18.3.—13.4.2020. Aluehallintovirastot antoivat 8.4.2020 tilojen sulkemista koskevat jatkopäätökset, jotka olivat voimassa 14.4.—13.5.2020.

Soveltamisasetuksien (126/2020) ja (191/2020) 9 §:ssä säädettiin vapaan sivistystyön koulutuksen järjestämisen rajoituksista. Pykälän mukaan, jos vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän ei ollut mahdollista järjestää laissa tarkoitettua koulutusta muulla tavoin kuin lähiopetuksena, oppilaitoksen ylläpitäjän ei tarvinnut järjestää koulutusta. Soveltamisasetuksen muistiossa todettiin, että vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa ei ole oppilaitoksen ylläpitäjille säädetty velvollisuutta järjestää vapaata sivistystyötä. Koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi pykälässä säädettiin, että oppilaitoksen ylläpitäjän ei tarvinnut järjestää koulutusta, jos koulutuksen järjestäminen muulla tavoin kuin lähiopetuksena ei ollut mahdollista. Valtioneuvoston 6.4.2020 antaman soveltamisasetuksen (191/2020) muistiossa todettiin vapaan sivistystyön koulutuksen järjestämisen osalta muun muassa, että opiskelijaviikkoja tai opiskelijavuorokausia laskettaessa etäopetuksen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrä lasketaan vastaavalla tavalla kuin lähiopetuksena järjestettyjen opiskelijaviikkojen ja opiskelijavuorokausien määrät sen estämättä, mitä vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen (805/1998) 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:n 3 momentissa säädetään.

Koska kansanopistot ja liikunnan koulutuskeskukset ovat vapaan sivistystyön lain mukaisia sisäoppilaitoksia, etäopetuksen järjestämismahdollisuus on normaalioloissa rajattu vapaan sivistystyön asetuksessa olevin kirjauksin, joiden mukaan etäopetusta voi järjestää enintään 20 prosenttia lähiopetuksena järjestettävästä suoritemäärästä. Lisäksi etäopetukseen on aina sisällyttävä vähintään kahden päivän lähiopetusjakso. Etäopetuksen täysimääräisen järjestämisen mahdollistamiseksi nämä kirjaukset poistettiin määräaikaisilla asetuksilla (200/2020), (364/2020). Tartuntatautilanne ei ollut vielä syksyllä 2020 palautunut normaalioloihin, jonka vuoksi vapaan sivistystyön sisäoppilaitokset tarvitsivat edelleen mahdollisuuden järjestää etäopetusta laajemmassa määrin lähiopetuksen rinnalla. Valtioneuvoston asetuksella (614/2020) vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 1 §:n 2 momenttia ja 2 §:n 3 momentin muutoksilla mahdollistettiin etäopetuksen täysimääräisen järjestämisen jatkuminen 31.8.2021 saakka.

Koronavirusepidemian tilanne 2021 ja vaikutus kansanopistojen toimintaan

Vuoden 2021 alussa tilanne oli aluksi vakaa, mutta helmikuun lopussa tartuntatautitilanteen uudelleen pahentuessa hallitus joutui toteamaan tarpeen tiukemmista toimenpiteistä. Hallitus totesikin yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan jälleen poikkeusoloissa koronatilanteen vuoksi. Poikkeusolot tulivat voimaan 1.3.2021. Myöhemmin valtioneuvosto totesi, ettei maassa enää vallitse valmiuslain 3 §:ssä tarkoitetut poikkeusolot ja antoi asetukset valmiuslain käytön kumoamisesta. Poikkeusolot päättyivät 27.4.2021. Hallitus katsoi, että koronavirusepidemia on hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Hallitus julkaisi 21.4.2021 suunnitelman koronarajoitusten purkamiseksi. Suunnitelmassa kuvataan, miten rajoituksista voitaisiin luopua hallitusti. Suunnitelma sisältää rajoitustoimien purkamisen periaatteet, epidemiologiset edellytykset, tavoiteaikataulun sekä vaiheet, joissa rajoitukset puretaan. Se perustuu tutkimustietoon, mallinnuksiin, ennusteisiin ja seurantaan, ja sitä päivitetään epidemiatilanteen mukaan. Suunnitelma ei ole hallituksen tai viranomaisten päätöksentekoa sitova.

Koronaviruksen seurantatieto ja vaikutusarviointia koskevat tiedot täydentyvät koko ajan. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL kerää tietoa ajankohtaisesta koronatilanteesta. Uusien koronavirustapausten määrä on kääntynyt viimeisten viikkojen aikana selvästi laskuun, mikä on merkki siitä, että Suomessa epidemia on tällä hetkellä rauhoittumassa. Rokotuskattavuuden kasvaessa pienenee myös riski vakaville tautitapauksille. Odotettavissa on, että palaaminen normaaliin tapahtuu vähitellen sitä mukaa kun ihmiset uskaltavat luottaa siihen, ettei heille aiheudu terveysriskejä osallistuessaan lähiopetukseen. Vaikka tartuntatautitilanne helpottuu, eivät opiskelijat kuitenkaan välttämättä uskalla heti palata takaisin oppilaitoksiin. Vapaan sivistystyön koulutus on vapaaehtoista ja siksi palaaminen sinne on hitaampaa kuin tutkintoon johtavaan koulutukseen. Jos tilanne vaihtelee ja tautiryppäitä on odotettavissa edelleen, palaaminen lähiopetukseen hidastuu vielä enemmän.

Kansanopistot ovat vapaan sivistystyön oppilaitoksia, jotka järjestävät sekä yleissivistävää että ammatillista koulutusta. Suomessa on 75 kansanopistoa, joista 67 on yksityisen yhteisön ylläpitämiä. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 9 §:n mukaan kansanopiston ylläpitäjälle myönnetään valtion rahoitusta, valtionosuutta 57 prosenttia 8 §:n mukaan lasketusta euromäärästä.

Koronavirusepidemialla on ollut huomattavia vaikutuksia kansanopistojen toteuttamaan koulutukseen, suoritekertymiin, opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksiin ja henkilöstöön. Opetushallituksen syyskuun 2020 arviotietojen mukaan kansanopistojen toteutuneiden suoritteiden kokonaismäärä olisi putoamassa noin 80 %:iin vuoden 2019 tasosta. Kun koulutuksen volyymi pienenee, pienenevät samalla myös opiskelijoilta saatavat maksutulot. Lisäksi kun koulutus toteutetaan etäopetuksena, opistot eivät saa myöskään opiskelijamaksuja asuntolassa asumisesta. Asuntoloiden kustannukset kuitenkin säilyvät. Kansanopistojen maksullinen palvelutarjonta, eli esimerkiksi tilojen vuokraaminen erilaisiin kokoontumisiin ja juhlatilaisuuksiin, on niin ikään vähentynyt tai loppunut kokonaan. Lisäksi epävarmuus tulevan koulutuksen toteuttamisessa on aiheuttanut kansanopistoille taloudellisia menetyksiä. Jos kansanopistoilla ei ole mahdollisuutta tarjota opetusta joustavin opetusjärjestelyin myös seuraavan lukuvuoden aikana, voi tämä vaikuttaa kielteisesti opetukseen ilmoittautuneiden ja osallistuvien opiskelijoiden lukumäärään. Kansanopistokenttä on voimakkaasti viestinyt opetus- ja kulttuuriministeriölle, että mahdollisuus toteuttaa koulutus etänä vielä ensi lukuvuoden ajan on keskeinen tarve, jottei koulutuksen volyymi laskisi entisestään ja paluu lähiopetukseen voisi sujua hallitusti.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain valtion talousarvion rajoissa valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävän opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien sekä opetustuntien määrän. Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain vahvistamiin suoritemääriin ja niitä vastaaviin yksikköhintoihin. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 8 §:n mukaan valtionosuuden vuotuinen peruste kansanopistossa lasketaan kertomalla sille vahvistetulla opiskelijaviikkojen

määrällä opiskelijaviikkoa kohden määrätty yksikköhinta. Toisin kuin valtakunnallisissa liikunnan koulutuskeskuksissa kansanopistoissa yksikköhinnan lähtökohtana on opiskelijaviikko sellaisen opiskelijan osalta, joka ei asu asuntolassa. Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan kansanopiston opiskelijaviikon yksikköhintaa korotetaan opistossa asuvien opiskelijoiden opiskelijaviikkojen osalta 30 prosentilla. Lisäksi kansanopistojen rahoitetut suoritemäärät ovat noin 90 prosenttisesti kiintiöity vuodesta toiseen, eli oppilaitosten välinen suoritteiden jakosuhde on muuttumaton 90 %:sti jaettavien suoritteiden osalta, loput 10 % jaetaan kolmen vuoden suoritetoteutuman perusteella. Mikäli kansanopiston kolmen vuoden toteutuneiden opiskelijaviikkojen keskiarvo jää alle myönnettävissä olevan suoritemäärän, opistolle myönnetään korkeintaan keskiarvon mukainen määrä suoritteita.

Aikaisempien vapaasta sivistystyöstä annettujen valtioneuvoston 1 ja 2 §:n väliaikaisten asetusmuutosten 200/2020, 364/2020 ja 614/2020 tarkoituksena on ollut mahdollistaa kansanopistojen ja valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten toiminnan jatkuminen koronavirusepidemian aikana, ja vähentää oppilaitosten taloudellisia menetyksiä kurssien peruuttamisista. Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suoritteiden määrät ovat kuitenkin myös poikkeusolojen aikana ylittäneet ministeriön vuosittain myöntämän opiskelijavuorokausien määrän. Tehtyjen väliaikaisten asetusmuutosten tarkoituksena ei ole ollut lisätä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten osalta koulutuksen kokonaismäärää, vaan mahdollistaa toiminnan jatkuminen myös poikkeusoloissa. Valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille etäopiskelun aiheuttamat kustannukset ovat arvioiden mukaan noin 50 % pienemmät kuin lähiopetuksessa. Näin ollen etäopetuksen täysimääräisen järjestämisen mahdollistaminen ja etäopetuksen rinnastaminen lähiopetukseen on auttanut liikunnan koulutuskeskuksia merkittävästi talouden tasapainottamisessa poikkeusolojen aikana. Toisin kuin kansanopistoilla, valtakunnallisilla liikunnan koulutuskeskuksilla ei ole enää ilmennyt tarvetta etäopetuksen laajempaan käyttämiseen jatkossa.

Jotta kansanopistot voisivat suunnitella ja toteuttaa hallitun paluun lähiopetukseen ja maksullisen palvelun toimintaan koronaa edeltävälle tasolle, tulisi väliaikaisen asetuksen voimassaoloa jatkaa vielä koko ensi toimintavuoden ajan eli 31.8.2022 saakka. Kansanopistojen syksyn 2021 käynnistyviin koulutuksiin hakeutuminen ja koulutusten markkinointi ovat käynnissä parhaillaan. Kansanopistoissa järjestetään myös kokopäiväisiä, koko lukuvuoden kestäviä koulutuksia, joten kansanopistojen olisi tärkeää voida tiedottaa koulutukseen hakeutumista harkitseville opiskelijoille, että tarvittaessa koulutus voidaan toteuttaa myös etämuodossa.

2 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on osaltaan hidastaa koronavirustartuntojen leviämistä vähentämällä opiskelijoiden sekä opetus- ja muun henkilöstön välisiä kontakteja kansanopistoissa. Esityksen myötä kansanopistot voisivat järjestää etäopetusta ilman määrällistä rajausta, ja opetussuunnitelmaan perustuvaa lähiopetusjaksoa koskevaa vaatimusta 31.8.2022 saakka. Ehdotettu sääntely mahdollistaisi etä- ja lähiopetuksen rinnakkaisen järjestämisen tai kokonaan etäopetukseen siirtymisen. Näin koulutusta voitaisiin järjestää turvallisesti ottaen huomioon vallitseva tartuntatautitilanne.

Vaikka tartuntatautitilanne on rauhoittumassa, voi tilanne heiketä uudelleen nopeastikin. Uhka koronavirusepidemian kiihtymiselle on yhä olemassa. Uutena uhkatekijä on havaittu muuntuneita viruskantoja, jotka leviävät nopeammin kuin aiemmat viruskannat. Tästä syystä esitetään, että kansanopistoille säädettäisiin mahdollisuus toteuttaa etäopetusta väliaikaisesti ilman määrällisiä tai menetelmällisiä rajoituksia. Asetus ei velvoita kansanopistoja järjestämään etäopetusta, vaan antaisi tarvittaessa mahdollisuuden etäopetuksen järjestämiseen.

Lisäksi esityksen tavoitteena on turvata joustavien opetusjärjestelyjen avulla koulutusten jatkuminen rajoitusten vähittäisen poistumisen yhteydessä. Jatkamalla voimassa olevia muutoksia koko

ensi lukuvuoden ajaksi varmistettaisiin, että oppilaitokset voisivat luotettavasti tiedottaa koulutuksen järjestämisen puitteista opiskelijoilleen ja opetuksen pelisäännöt olisivat sovittuja koko koulutuksen keston ajaksi. Lisäksi esityksellä varmistettaisiin siirtyminen koronavirusepidemian jälkeiseen normaalitilaan ilman, että kansanopistojen taloudellinen tilanne heikkenee vielä entisestään.

3 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestämisestä ja koulutustilaisuuksien vähimmäispituuksista kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävien suoritteiden määrien laskemisesta ja huomioon ottamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan kansanopiston ja valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen yhtenä opiskelujaksona järjestämän koulutuksen vähimmäispituus on 10 opetustuntia. Opiskelujakson opetus on jaettava vähintään kahdelle peräkkäiselle päivälle siten, että sitä annetaan keskimäärin vähintään viisi tuntia päivässä. Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momenttiin ei esitetä muutoksia.

Voimassa olevan vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan kansanopiston ja valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen opetussuunnitelmaan perustuvaan etäopetukseen ja työssäoppimiseen tulee liittyä yksi tai useampi vähintään 10 opetustuntia kestävä lähiopetusjakso. Lähiopetusjaksoon sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään opiskelujaksosta. Lähiopetusjaksoa koskevasta vaatimuksesta voidaan poiketa kansanopiston järjestämässä etäopetuksessa tai työssäoppimisessa yksittäisen henkilön laitoksessa olon tai erityisen terveydellisen syyn vuoksi.

Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 2 §:ssä säädetään suoritteiden laskemisesta kansanopistossa ja liikunnan koulutuskeskuksessa. Vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan, jos etäopetuksen antaminen ei ole kansanopiston tai valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitämisluvassa mainittu koulutustehtävä, oppilaitoksen valtionosuuden perusteena käytettäviä opiskelijaviikkoja tai opiskelijavuorokausia laskettaessa etäopetuksen ja työssäoppimisen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrästä otetaan huomioon yhteensä enintään 20 prosenttia oppilaitoksen toteutuneiden lähiopetuksen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrästä. Työssäoppimisen opiskelijaviikoista tai opiskelijavuorokausista otetaan kuitenkin huomioon enintään 20 prosenttia oppilaitoksen toteutuneiden lähiopetuksen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrästä.

Asetuksen 1 § :n 2 momenttia ja 2 §:n 3 momenttia muutettiin asetuksilla 200/2020, 364/2020 ja 614/2020 siten, että etäopetusta koskeva 20 prosentin rajausta kansanopistojen ja valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena käytettäviä opiskelijaviikkoja tai opiskelijavuorokausia laskettaessa ei määräaikaisesti sovellettu. Kansanopistoilla olisi edelleen tarvetta ja valmiuksia jatkaa etäopetuksen järjestämistä, jos asetuksen voimassaoloa voidaan jatkaa. Vapaan sivistystyön koulutus on vapaaehtoista ja opiskelijoiden palaaminen koulutukseen tapahtuu todennäköisesti asteittain sen myötä, kun ihmiset taas luottavat lähiopetuksen turvallisuuteen. Jotta lähiopetukseen olisi mahdollista palata hallitusti ja porrastetusti, olisi tärkeä säilyttää kansanopistojen osalta etäopetuksen järjestämismahdollisuus lähiopetuksen rinnalla, jolloin etäopetusta voidaan rajoituksetta toteuttaa 31.8.2022 saakka.

Tämän vuoksi voimassa olevia väliaikaisia muutoksia esitetään kansanopistojen osalta jatkettavan. Tässä esityksessä esitetään, että asetuksen 1 §:n 2 momentin rajausta etäopetuksen määrästä ja 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua 20 prosentin rajausta ei sovellettaisi 1.9.2021—31.8.2022 välisenä aikana kansanopistojen järjestämään koulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä, kuten muillakin hallinnonaloilla, on tunnistettu tarve arvioida laajemmin kriisitilanteisiin ja normaaliolojen häiriö- ja erityistilanteisiin soveltuvaa toistaiseksi voimassaolevan säännöksen tarpeellisuutta, joka mahdollistaisi etäopetuksen nykyistä laajemman järjestämisen. Lainsäädännön pysyvä muutos edellyttää jokaisen koulutusmuodon osalta laajempaa arviointia muutoksen tarpeellisuudesta, vaikutuksista ja sääntelyvaihtoehdoista.

4 Vaikutukset

Kansanopiston opetussuunnitelmaan perustuvaan etäopetukseen ja työssäoppimiseen liittyvän lähiopetusjaksoa koskevan vaatimuksen poistaminen mahdollistaisi opistojen kurssi- ja koulutustarjonnan 31.8.2021 jälkeenkin. Asetuksen soveltamisen aikana kurssit ja koulutukset hyväksyttäisiin valtionosuusperusteiseksi, vaikka niihin ei sisälly lähiopetusjaksoa. Kansanopistoilla olisi mahdollisuus järjestää kursseja ja koulutuksia etäopetuksena. Samalla voitaisiin pienentää sitä taloudellista menetystä, mikä muuten seuraisi, jos kurssit jouduttaisiin perumaan kokonaan. Kansanopistojen valtionosuusrahoituksen osuus on 57 %, joten myös menetetyillä opiskelijamaksutuloilla on suuri merkitys ylläpitäjien talouteen.

Kansanopistojen suoritemäärät vallitsevassa tartuntatautitilanteessa laskisivat vähemmän, jos valtionosuuden perusteena käytettäviä opiskelijaviikkoja laskettaessa etäopetusta koskeva 20 prosentin rajaus väliaikaisesti poistettaisiin tämän asetuksen voimassaollessa.

Asetuksen muutos antaisi kansanopistoille mahdollisuuden kirjata tämän asetuksen voimassaolon aikana kaikesta toteutuneesta etäopetuksesta kertyvät suoritteet rahoituksen perusteena huomioitavina suoritteina.

Asetuksella ei ole vaikutuksia valtion talouteen.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkamiestyönä. Asetus on tarkastettu oikeusministeriön lainsäädännön kehittäminen ja laintarkastus –yksikössä.

Suomen kansanopistoyhdistys ry, joka edustaa Suomen kaikkia 76 kansanopistoa, on toistuvasti koronavirusepidemian aikana esittänyt opetus- ja kulttuuriministeriölle, että vapaasta sivistystyöstä annettua valtioneuvoston asetuksen kahta etäopetuksen järjestämisen mahdollisuuksia rajoittavaa pykälää muutettaisiin tämän esityksen mukaisesti. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on 10.5.2021 tiedustellut asetusmuutoksen tarpeellisuutta oppilaitosjärjestöiltä. Suomen kansanopistoyhdistys ry ja Bildningsalliansen rf ovat lausunnoissaan kannattaneet esitystä asetusmuutoksen mukaisen oikeustilan jatkamisesta ja selvittäneet ministeriölle koronavirusepidemian vaikutuksia oppilaitosten koulutusmääriin.

6 Voimaantulo

Tämän asetuksen voimassaolon alkaminen liittyy vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen 1 ja 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (614/2020) voimassaolon raukeamiseen.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2021 ja olemaan voimassa 31.8.2022 saakka. Ehdotetun valtioneuvoston asetuksen voimassaolo esitetään ulotettavaksi 31.8.2022 saakka koska muutoin kansaopistojen opiskelijaviikkoja laskettaessa etäopetuksen määrästä voitaisiin ottaa huomioon enintään 20% lähiopetuksen opiskelijaviikkojen määrästä, ja tällöin kansanopistojen mahdollisuus joustaa koronaepidemiatilanteen tarpeen mukaisesti lähiopetuksen ja etäopetuksen välillä poistuisi. Koronavirusepidemian kestosta ei ole saatavissa yksiselitteistä tietoa, minkä vuoksi tällä hetkellä

ei ole mahdollista tarkkaan ennustaa, kuinka epidemia hiipuu seuraavan lukuvuoden aikana. Mainittu epävarmuus huomioiden voimassaoloaikaa voidaan pitää vapaan sivistystyön toiminnan kannalta luontevana, koska se kattaa koko lukuvuoden 2021—2022 mukaan lukien kesätoimintakauden vuonna 2022.

Valtioneuvosto antoi 20.5.2021 lakiesitykset perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen koronavirusepidemiaan liittyvien poikkeussäännösten voimassaolon jatkamisesta lukuvuoden 2021—2022 ajaksi. Ehdotettua voimassaoloaikaa voidaan pitää perusteltuna myös siksi, että näin kansanopistojen mahdollisuus täysimääräisen etäopetuksen järjestämiseen olisi määritelty yhdenmukaiselle ajanjaksolle muiden koulutusmuotojen kanssa.